

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIV. De dupli hujus supremæ ac fruitivæ Vnionis gradu, &
aliquibus similitudinibus, quibus intima hæc Vnio à Patribus declaratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

unio, dicitur à Diotyphio *Mystica Theologia*, & diuinissima sapientia; estque supremus gradus contemplationis, ad quem in hac vita intellectus divinæ ac singularissima prævenus grauā perringe se solet. Prætermitto nunc DEI claram visionem, quam D. Paulo & Moysi ex specialissimo DEI privilegio contigisse vix creditur.

C A P V T XIV.

De duplice hujus supremae ac fruitivæ unio-
nis gradu, & aliquibus similitudinibus,
quibus intima hac vno à Patri-
bus declaratur.

Consu-
lend. S. **H**ec autem felicissima Unio, in qua DEUS ipse per osculum & amplexum uniuersum clare percipitur ac degustatur, dupliq; qd idem sicut Ca-
stellum a gradu gaude: aliter vocat ut sponsatio spiritu ali, alter veiò matrimonium spirituale. Deut: o que grani-
tum est apud Patres. De spirituali sponsatione Verbi & animæ, in toto se è Canticorum li-
& 7. & bro tractatur, ejusdem quoque sponsationis me-
Communi. munit: S. Bernardus Serm. 9. in Cant. Si quis, inquit, P. Bal-
in nobis ita est desiderior, ut cupiat dissolvi, & cum Christo esse, cupiat autem vehementer, ardenter si-
tatis, assiduè medietur, ut profecto non fecit quām in man-
fatio-
nes & B. bora videlicet qua se astrinxit intus quibusdam bra-
P. Joan. chius sapientie, atque inde sibi infundi sensit sancti à Cruce suavitatem amoris: siquidem desiderium cordis ejus in Exerci-
tribuitur ei, et si adhuc peregrinantur in corpore, ex
cit amo-
parte tamen, iisque ad tempus, & tempus modicum. Ex-
ris Cant. 10. 12. Nec ramen vel in transitu propto erit omni ani-
ma, nisi illi dumtaxat, quam ingenua devotio, & desi-
derium vehementes, & prædulci affectus sponsam pro-
Flamma bat, & dignam ad quam gratia visitandi accessurum
verba-
Verbum decorum induat, formam sponsi accipiens.
moris per Hac Bernardos.
to: um.
Joan. à ter DEUM & animam arcanum quoddam con-
Jesu Ma-
nubium spirituale, quo DEUS & anima arctissi-
mo & ferè indissolubili vinculo etiam in hac vita
Theol. conjunguntur. De hoc matrimonio S. Bernadus
mystic. & Serm. 83. in Cant. dici: Tali conformitas marit a
Joseph a nimam Verbo, cum cui videlicet simili est per natu-
ram, similiem nibilominus ipsi se exhibet per voluntati-
ta Tom. tem, diligens sicut dilecta est. Ergo si perfectè diligit,
2. Ascens. nupse. Et infra: Verè spiritu ali sancti que connubii
anima contractus est iste: parum dixi contractus, complexus
tic. 2. c. 7. est. Hic nexus vincit etiam quod natura articulis vincit,
& lib. 3. vinculum parentum ad filios. Denique propter hoc, ait,
relinquet homo patrem suum, & matrem suam, &
adhæredit sponse. Et infra: Propterea (ut dixi) sic a-
mare, nupse est: quoniam non posse sic diligere, &
parum dilecta esse, ut in consensu duorum integrum
stet perfectumque connubium: quod non est aliud
quam amor sanctus & castus, amor suavis & dulcis, a-
mor mutuus, intimus, validusque, qui non in carna-
ria, sed uno plane in spiritu duos jungat, duos faciat
jam non duos, sed unum.

Idem Bernardus Serm. 85. in Cant. prope finem, Quando videbitur animam, ait, relictis omnibus, Verbo votis omnibus adhædere, Verbo vivere, Verbo se regere, de Verbo concipere quod parat Verbo, que posse dicere: Mibi vivere Christus est, & mori lucrum; puta con-
jugem Verboque maritam. E: infra: Attende in spi-
rituali matrimonio duo esse genera parandi, &c.

Richardus de S. Victore in Cant. cap. 8. plenius

differit de hismodi matrimonio & spirituali coniunctione animæ cum DEO. Sanctus deum Bernardus de hoc etiam matrimonio spirituali videtur differere in *Tract. de Septem gradib. contentis*, exponens illum Apostoli 2. Corinth. 2. locum, *Nos autem revelata facie, gloriam DEI speculantes, &c.*

Inter hos felicissimæ Unionis gradus multi-
plex inventur discimus, ut egregie docuit SS. Virgo & Mater nostra TERESIA, retor spiritualium expertissima, in lib. ii, quos divinitus à DEO illuminata conscripsit, maximè *Manstone* 7. cap. 1. & 2. *Quandoquidem (vii) DEI magnitudo nullius terminis aut limitibus continetur, idem erit etiam de eius operibus merito indicandum. Quia enim eis misericordiam & magnitudinem enarrare potest: Quare si ea, qua ante à retulimus, aut dicemus infra, DEO ipsi comparentur, miranda non sunt: omnino sunt velut symbola quedam divina magnitudinu-
ac potentie. Utinam DEVS mihi concedat, ut possem vobis explicare aliquid eorum, que ipse communicat ad istum statum pertinentium! Quando divina lontas, compattens laborum & afflictionum, quas anime-
sibi spirituali sponsatione conjuncte pro eis amore perfrersunt, antequam eas spirituali matrimonio si-
bi conjugat (quamvis in hac via non ita perfectè hoc matrimonio inter DEV M & animam celebre-
tur, quin posset aliquando anima à DEO separari) ad propriam mansuetatem, id est, anima centrum introu-
erit, ibique cum ea unitur, quod non solet contigeri in spirituali sponsatione: nam id sponsa non tam ad centrum, quam ad supervorem anime partem à DEO vocari videtur.*

Est igitur magnum discrimen inter matrimonium, sponsa defensionemque spiritualem, quale est inter hanc & eos, qui sponsalia contraxerunt, & illos qui matrimonio conjuncti sunt. His uero comparationibus manifestum claritatis gratia, non quia in sponsatione aut matrimonio spirituali corporum aliquid interveniat, omnis enim ista conjunctio sine uno in spiritu contingit.

Primum igitur discrimen est, quid in unione spir-
ituale sponsacionis, saltem tempore quo celebratur, difficiat
omnes potentiarum operationes absorbentur, quid anima quasi ea a muta, ac sine ullo interiori sensu vi-
deatur remanere, ita ut pro runc nulla ratione possit
sentire, aut intelligere, quale ac quantum sit illud bo-
num quo fructus. Quia illa magna delectatio, qua anima perfundi superius diximua, tunc sentitur, cum anima se DEO approximare cognoscit. At cum iam a-
moris brachia à DEO adstringuntur, eisque unitur, nihil omnino sentit, quia tunc omnes potentiae consipit ac absorbitur manent. In matrimonio vero spirituali alter solet contingere, quia tunc DEVS potentias arte absoptas & quasi ligatas solvit. & oculorum squamas tollens, permitit, ut anima percipiat aque intelligat aliiquid de ineffabilibus bonis quibus fructus. Quod quidem mirabiliter contingit: nam anima in illo centro manens, visione intellectuali mysterium sanctissima Trinitatu, omneque tres persona man-
ifestantur: præcedit tamen hanc manifestationem su-
rissima quadam spiritus inflammatio, instar lucidis-
simæ cupridam nubis, iisque notitia quadam admirabili percepit, qua ratione tres persona sint una sub-
stantia, una potentia, una sapientia, & unus solus DEVS, ita ut quod sive tenet, ubi anima (ut ita dicam) quasi intuitivo cognoscat.

Est aliud præterea discrimen inter spiritualem ma-
trimoniis unionem ac spiritualem sponsationem: quia in
hac, omnia dona & gratias, que à DEO anima reci-
pit, eis videtur recipere mediis parentibus, aut sensibus;

in matrimonio vero spirituali non ita contingit: quia cum hoc matrimonium in anime centro contingit, ibi immediate DEVS se manifestat quadam intellectuali ac nobilissima visione.

Repertur denum inter haec duo aliud discrimen: quia in matrimonio spirituali actior est animus cum DEO coniunctio, ac veluti indissoluble vinculum; DEVS enim deinceps ferè continuo est anime presentis, quamvis non semper ita clare & aperte sicut et tempore quo divinum hoc matrimonium sicut contradicunt; quia alii si aliquantulum non remitteretur, animus non esset compus omnino sicut, nec posset in aliis occupari. Ceterum, quamvis non ita clare sicut ante conjugio, semper ac advertit, & se invicem colligit, hanc divinam societatem experitur, non dixerit ac si duo essent simul in uno cubiculo, si clauderetur fenestra, quamvis non aperte videat eum, quem ante a media linea clare confinxerat, aperte tamen intelligi ibi esse presentem. In sponsatione vero spirituali non ita contingit, quia frequenter separatur anima a DEO, nec continuo gaudet sicut in matrimonio, divinae DEI presentia.

Similitudo. Sequenti exemplo poterit hoc clarius explicari: sedines dicamus unionem sponsationem esse similem duabus quibus cerebus candelis, que ita intime connectantur, quod ex unione Dei duabus una lux uniuersa lychnus fiat, adhuc tamen non ita remanent unita, quia ab invicem possumus separari, & fieri sicut ante duas candelas. Matrimonium vero spirituali merito comparari potest aqua celesti in fluvium vel fontem cadenti, ubi ita ex duabus aquis una resulat, ut nulla ratione possint aqua plus dividiri aut distinguiri, sed discerni, utra sit aqua fluvii, utra celestis. Vel hec unio simili dici potest luci per duas fenestras in cubiculum ingredientes, quia quamvis in ingressu dividatur, postea tamen una lux efficitur. Forsan hoc est quod Apostolus Paulus scribit: Qui adhaeret DEO, unus spiritus fit cum illo, alludens ad hoc divinum matrimonium, in quo jam presupponitur anima per sponsationem spirituali sicut scilicet DEO unita. Haec & alia S. Virgo TERESIA in libro Mansionum, ubi supra.

Sum praeterea alia similitudines, quibus utuntur Patres, ut hanc anima cum DEO unionem ineffabilem explicit. S. Gregorius Nazianzenus Orat. 21. parum superiori adductis, partim etiam aliis similitudinibus hanc Deificam declarat unionem, dicens: Quomodo stilla aqua modice a molito insufsa vino deficeret a se tota videtur, dum & saporem vini induit, & colorem; & quomodo ferrum ignis & cendens igni simillimum sit pristinæ proprietas, formâ exutum, & quomodo Solis luce persus aer in eandem transformatur luminis claritatem, adeo ut non tam illuminatus, quam ipsum lumen esse videatur, sic omnem runc in fandis humanana affectionem, quomodo ineffabilis modo necesse erit a se ipsa liquefcere, atque in DEI penitus transuersi voluntatem. Haec S. Gregorius Nazianzenus. Gervis vero in Tract. de Mystica Theologia, consider. 41. alias adducit similitudines, quatum multa coincidunt cum superioribus. Legendum quoque Ven. P. Hieronymus, Gratianus in Annotationibus ad cap. 6. concept. amoris S. M. Teresia.

Similitudines vero haec, & si quae sunt aliae minime usitatae, que Mysticis solent esse familiares, piè debent interpretari, quemadmodum multa alia locutiones & vani modi dicendi, quales sunt, animam mori, propriam formam amittere, spiritum viribus affectione destituere a DEO (sive proprio scilicet concursu) agi, & genus alia amantibus frequentissima, quæ, si naturam te-

tum spectemus, falsa, si affectum, vera dicimus. Philosophus enim non accusatur mendaci, quod animam potius ubi amat, quam ubi animat, esse, protulerit: nec Paulus, quod se viventem non vivere, quasi ejus vitam Christi praefens vita perire, affirmari.

CAPUT XV.

De nominibus Unionis frustis.

EAM, quam nos Unionem appellamus, Sancti Divini variis consueverunt appellare nominibus, ut hec unio per ea propriae eius varias indicare possint. S. mors ap-Bernardus Serm. 52. in Cant. his verbis: Utinam pellatur, hac morte ego frequenter cadam, ut evadam laqueos & quarcnortis, &c. Mortiatur anima mea morte infitorum. Opeim a mors illa est, que vitam non auferit, sed communiat in melius. Utinam anima mea Angelorum morte moriatur, &c. Vocat hanc Unionem mortem, & quidem mortem Angelorum, eò quod sicut Angeli mortui sunt rebus temporalibus & caducis, ita quoque certo modo media ista Unione moritur iudicem anima.

Abbas Vercellensis in haec verba Cant. cap. 5. Amore Langueo, sic ait: Langor iste usque ad mortem ducit: mors aurea est plena separatio vitæ a spiritu a corpore, & significat plenam separationem vitæ a sedis per excessum mentis, & commodam unionem ad DEVVM.

S. Gregorius eam silentium appellat, atque ita declarat illa verba Apoc. cap. 8. Factum est silentium in celo, quasi media hora. Hoc ipsum silentium nomen ipsi imponit Richardus in Psal. 25. cap. 4: adjungitque plura alia, quibus intitulati soleat haec Unio, ut sunt somnus, & pax; significatque rationes, somnus & sic inquietus: Hanc quietem Ioannes dicit silentium. quare.

O quam vere dicere possumus somnum, si exceedit omnem sensum. Quid enim de eo dignè dici possit, qui omnem sensum excedit?

Factum est, inquit, silentium in celo quasi hora dimidia.

Quam recte silentium dicatur, audivimus sed quomodo erit & somnus?

Cogita quid faciat somnus exterior circa hominem exteriorem, hoc faciat somnus huiusmodi circa hominem interiorum.

Somnus corporeus experiet sensum corporeum,

auferit enim officium oculorum, officium aurium, ceterorumque sensuum, atque membrorum.

Sicut autem per somnum exteriorem sopnunt omnes sensus corporis,

ausus per hunc, de quo loquimur, interioris hominis somnum experientur omnes sensus mensis.

Similiter absolet cogitationem, imaginationem, rationem, memoriam, intelligentiam; ut conferat quod Apostolus scribit: Quia experiet omnem sensum. Hujusmodi somnum anima inter veri sponsi amplexum capit,

cum in eius somnum requiescat. Unde & dicit: Leva eius sub capite meo, & dextera illius amplectabitur me.

Hic quietus in huiusmodi reclinatorio jam firmam spem conceperat, qui cum tantâ fiducia profallebat;

In pace in idipsum, dormiam, & requiescam.

S. Bernardus hoc idem nomen somni ipsi imponit Serm. 52. ubi manifestè inducit coelestis

sponsus zelans pro quiete coquasdam dilectæ sua,

ne qua fortè molestia vel inquietudine à somno suavissimo deturbetur.

Rursum Richardus lib. 4. de Contemplat. ebrietatem appellat, inquietus: Ecce charissimi inebriantur, ebrietas autem mentis alienationem efficit: & superne quidem revelationis infuso eis dumtaxat, qui

cha-

Ebrietas,
& quare.